

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Н.КАРАЗІНА**
Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій

ДО ЗАХИСТУ
завідувачка кафедри
готельно-ресторанного бізнесу
та харчових технологій
доц. Данько Н.І.

Кваліфікаційна робота магістра

на тему: «Удосконалення діяльності санаторію «Мармуровий палац»
(м. Моршин, Львівська обл.)»

Виконала:
студентка 2 курсу, групи УГРз-61
спеціальності 241
Готельно-ресторанна справа
ОПП «Готельно-ресторанна справа»
Двойних Олександра Валеріївна

Керівник:
к. т. н, доц. Червоний Віталій Миколайович

Рецензент
к. т. н, доц. Дуб Володимир Васильович

Підсумкова оцінка:
за шкалою ЗВО: _____
кількість балів: _____

Голова Екзаменаційної комісії

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Харків – 2024 рік

Міністерство освіти і науки України
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені В.Н. КАРАЗІНА

Навчально-науковий інститут «Каразінський інститут
міжнародних відносин та туристичного бізнесу»
Кафедра готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій

ЗАВДАННЯ ДО КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

Студентки Двойних Олександри Валеріївни

Курсу II групи УГРЗ-61

Тема дипломної роботи «Удосконалення діяльності санаторію «Мармуровий палац» (м. Моршин, Львівська обл.)»

затверджена наказом від 21.10.2024 року № 4001-5/3420

1. Графік виконання робіт:

Назва розділів роботи	Дата закінчення	Відмітка про виконання (підпис керівника)
Розділ 1. Теоретичні засади впровадження лікувально-оздоровчих послуг в Україні та світі	20.09.2024	
Розділ 2. Оцінка функціонування готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»	20.10.2024	
Розділ 3. Пропозиції щодо удосконалення діяльності готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»	20.11.2024	

2. Термін подання дипломної роботи на кафедру 21.11.2024 р.

3. Термін та результати попереднього захисту (допуск/ недопуск до захисту, ступінь готовності роботи у відсотках) 25.11.2024 р.

КЕРІВНИК РОБОТИ: канд.техн.наук, доцент

Віталій ЧЕРВОНІЙ

Дата видачі завдання 04.09.2024 р.

Завдання прийняте до виконання дипломником

Олександрою ДВОЙНИХ

Завідувачка кафедри готельно-ресторанного бізнесу та харчових технологій, к.е.н., доцент

Наталя ДАНЬКО

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота містить: 75 сторінок, 16 таблиць, 29 рисунків, 33 літературних джерела.

НАЗВА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ: «Удосконалення діяльності санаторію «Мармуровий палац» (м. Моршин, Львівська обл.)».

ОБ'ЄКТ ДОСЛІДЖЕННЯ: готельно-оздоровчий комплекс «Санаторій «Мармуровий палац» (м. Моршин).

ПРЕДМЕТ ДОСЛІДЖЕННЯ: комплекс основних та додаткових послуг, що пропонуються гостям готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац».

МЕТА РОБОТИ: розробка рекомендацій для удосконалення діяльності готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» (м. Моршин).

ЗАВДАННЯ РОБОТИ: дослідити аспекти розвитку санаторно-курортних та оздоровчих закладів індустрії гостинності та фактори, що використовуються для надання лікувально-оздоровчих послуг; проаналізувати світовий ринок лікувально-оздоровчих послуг та сьогодення лікувально-оздоровчого туризму в Україні; оцінити туристичний потенціал Львівської області та провести моніторинг лікувально-оздоровчих закладів та послуг в регіоні; дослідити комплекс послуги з організації розміщення та харчування, лікувально-оздоровчих в готельно-оздоровчому комплексі; провести SWOT-аналіз діяльності підприємства; запропонувати розширення переліку SPA та Wellness послуг; сформулювати організаційно-проєктні рішення SPA-комплексу; запропонувати методологію оцінки ефективності визначених рішень.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ: аналітичні дослідження, спостереження, моделювання, узагальнення.

НАУКОВА НОВИЗНА ДОСЛІДЖЕННЯ: розроблено рекомендації щодо удосконалення діяльності санаторію «Мармуровий палац» шляхом розширення асортименту SPA-послуг та введення в експлуатацію нового SPA-комплексу.

РІК ВИКОНАННЯ 2024 РІК ЗАХИСТУ 2024

КЛЮЧОВІ СЛОВА: ЗАКЛАДИ САНАТОРНО-КУРОРТНІ ТА ОЗДОРОВЧІ, САНАТОРІЙ, ПОСЛУГИ, РОЗМІЩЕННЯ, ХАРЧУВАННЯ, ЛІКУВАННЯ ТА ОЗДОРОВЛЕННЯ, SPA-КОМПЛЕКС, SWOT-АНАЛІЗ

ABSTRACT

The diploma thesis comprises: 75 pages, 16 Tables, 19 figures, 33 literary sources.

TITLE OF THE QUALIFICATION WORK: «Improving the activities of «Marmurovyi palats» sanatorium (Morshyn, Lviv region)»

OBJECT OF RESEARCH: hotel and wellness complex «Sanatorium «Marmurovy Palace» (Morshyn).

SUBJECT OF RESEARCH: the complex of basic and additional services offered to guests of the hotel and wellness complex «Sanatorium «Marmurovy Palace»».

OBJECTIVE: development of recommendations for improving the activity of the hotel and health complex «Sanatorium «Marmurovy Palace» (Morshyn).

OBJECTIVES OF THE WORK: to investigate aspects of the development of sanatorium-resort and health facilities in the hospitality industry and the factors used to provide medical and health services; to analyze the world market of medical and health services and current medical and health tourism in Ukraine; assess the tourism potential of the Lviv region and monitor health and wellness facilities and services in the region; to investigate the complex of accommodation and catering services, health and wellness services in the hotel and wellness complex; conduct a SWOT analysis of the company's activities; offer an expansion of the list of SPA and Wellness services; to form organizational and project solutions of the SPA complex; propose a methodology for evaluating the effectiveness of certain solutions.

RESEARCH METHODS: analytical research, observation, modeling, generalization.

SCIENTIFIC NOVELTY OF THE STUDY: developed recommendations for improving the activities of the sanatorium «Marmurovy Palace» by expanding the range of SPA services and putting into operation a new SPA complex.

YEAR OF EXECUTION 2024 YEAR OF PROTECTION 2024

KEYWORDS: SANATORIUM-RESORT AND WELLNESS FACILITIES, SANATORIUM, SERVICES, ACCOMMODATION, FOOD, TREATMENT AND RECOVERY, SPA-COMPLEX, SWOT-ANALYSIS.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ	
ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	6
1.1. Теоретичні аспекти розвитку санаторно-курортних та оздоровчих закладів індустрії гостинності.....	6
1.2. Аналіз факторів, що використовуються для надання лікувально-оздоровчих послуг.....	9
1.3. Ринок лікувально-оздоровчих послуг в світі.....	12
1.4. Перспективи сьогодення лікувально-оздоровчого туризму в Україні	18
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО КОМПЛЕКСУ «САНАТОРІЙ «МАРМУРОВИЙ ПАЛАЦ»	
2.1. Туристичний потенціал Львівської області.....	22
2.2 Моніторинг лікувально-оздоровчих закладів та послуг в регіоні	25
2.3 Характеристика готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» (м. Моршин).....	32
2.3.1. Послуги з організації розміщення в готельно-оздоровчому комплексі.....	34
2.3.2. Організація харчування в санаторії «Мармуровий палац»	41
2.3.3. Аналіз лікувально-оздоровчих послуг в закладі.....	49
2.4 SWOT-аналіз готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац».....	53
РОЗДІЛ 3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО КОМПЛЕКСУ «САНАТОРІЙ «МАРМУРОВИЙ ПАЛАЦ».....	
	56

3.1 Розширення переліку SPA та Wellness послуг в готельно-оздоровчому комплексі.....	56
3.2 Організаційно-проектні рішення SPA в готельно-оздоровчому комплексі.....	59
3.3 Розробка методології оцінки ефективності запропонованих рішень.....	64
ВИСНОВКИ.....	70
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	73

ВСТУП

Сучасний етап розвитку індустрії гостинності характеризується появою нових форматів у сфері оздоровлення та лікування, зокрема в напрямках SPA та wellness, які активно розвиваються в рамках SPA- і wellness-туризму та індустрії здоров'я. У світі зростає попит на відновлювальні антистресові програми та послуги для підтримання фізичної форми. В Україні також спостерігаються суттєві зміни в лікувально-оздоровчому туризмі: традиційні курорти трансформуються в багатофункціональні оздоровчі центри, орієнтовані на різні категорії споживачів.

Вітчизняні та закордонні готельєри активно працюють над підвищенням якості своїх послуг, що відображається в удосконаленні технічної бази, функціональності та інтелектуального підходу до управління. Такий динамічний розвиток готельного ринку стимулює розширення спектра послуг для гостей. Окрім традиційних послуг гостинності та розваг, усе більшої популярності набуває інтеграція оздоровчих комплексів у готелі. Це сприяє формуванню нових типів закладів, таких як SPA-готелі, парк-готелі зі SPA тощо.

Наявність wellness-центру відіграє ключову роль у розвитку готельного комплексу та прилеглої рекреаційної території. Це забезпечує конкурентні переваги, сприяє залученню клієнтів та збільшенню загального доходу закладу. Тому впровадження SPA- та wellness-послуг у готельному секторі є надзвичайно актуальним завданням.

Об'єкт дослідження – готельно-оздоровчий комплекс «Санаторій «Мармуровий палац» (м. Моршин)

Предмет дослідження – комплекс основних та додаткових послуг, що пропонуються гостям готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»

Мета дослідження – розробка рекомендацій для удосконалення діяльності готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» (м. Моршин)

Для досягнення поставленої мети було запропоновано вирішити наступний перелік завдань:

- дослідити аспекти розвитку санаторно-курортних та оздоровчих закладів індустрії гостинності та фактори, що використовуються для надання лікувально-оздоровчих послуг;
- проаналізувати світовий ринок лікувально-оздоровчих послуг та сьогодення лікувально-оздоровчого туризму в Україні;
- оцінити туристичний потенціал Львівської області та провести моніторинг лікувально-оздоровчих закладів та послуг в регіоні;
- дослідити комплекс послуги з організації розміщення та харчування, лікувально-оздоровчих в готельно-оздоровчому комплексі;
- провести SWOT-аналіз діяльності готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»;
- запропонувати розширення переліку SPA та Wellness послуг в готельно-оздоровчому комплексі;
- сформувати організаційно-проектні рішення SPA в готельно-оздоровчому комплексі;
- запропонувати методологію оцінки ефективності визначених рішень.

Під час підготовки на написання роботи використовувалися різноманітні джерела інформації: нормативно-правові документи, стандарти та положення, наукові публікації, дані статистичних збірників, різноманітні електронні джерела.

Робота сформована у трьох розділах, містить вступ, основну частину, висновки та список літератури, що складається з 33 пунктів. Загальний об'єм роботи – 75 сторінок.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЛІКУВАЛЬНО-ОЗДОРОВЧИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

1.1. Теоретичні аспекти розвитку санаторно-курортних та оздоровчих закладів індустрії гостинності

Санаторно-курортні та оздоровчі послуги надаються у спеціалізованих рекреаційних закладах, розташованих у певних регіонах країни, зокрема в областях та районах. До таких закладів належать об'єкти лікувально-оздоровчого відпочинку, а також різноманітні установи, що сприяють розвитку спортивного та пізнавального туризму [4].

Організація та робота санаторно-курортних і оздоровчих закладів в Україні регулюється базовими нормативно-правовими документами, такими як Закон України «Про курорти», Національний стандарт України «Послуги туристичні, засоби розміщення» (ДСТУ 4527:2006), «Загальне положення про санаторно-курортний заклад» тощо [30].

З урахуванням відповідних документів на ринку сформовано такі типи санаторно-курортних і оздоровчих підприємств: пансіонати з лікуванням, пансіонати відпочинку, санаторії, санаторії-профілакторії, курортні готелі, будинки та бази відпочинку, заклади короткострокового перебування тощо (рис. 1.1).

Для оцінки ефективності організації діяльності з надання відповідних послуг враховують показник розвитку рекреаційної мережі, що відображає фактичну щільність закладів, тобто кількості місць на 1 тисячу квадратних кілометрів території [14]. Розвиток рекреаційних установ залежить від їхньої орієнтації на певний вид рекреаційної діяльності [32].

Санаторій

- Спеціалізований засіб розміщення, що забезпечує надання послуг комплексного лікування, медичної реабілітації та профілактики за допомогою природних чинників (клімат, мінеральні води, лікувальні грязі, морські купання, сонцелікування тощо) у поєднанні з дієтотерапією, фізіотерапією, медикаментозним лікуванням та іншими методами санаторно-курортного лікування (у регламентованому режимі), розташований на території курорту чи лікувально-оздоровчої місцевості.

Санаторій-профілакторій

- Спеціалізований засіб розміщення санаторно-курортного типу відомчого підпорядкування, що забезпечує надання послуг комплексного лікування, медичної реабілітації та профілактики захворювань, дієтотерапії, лікувальної фізкультури та інших методів санаторно-курортного лікування (у регламентованому режимі), розташований здебільшого в межах курортів, рекреаційних та приміських зон або на території підприємства засновника при наданні санаторно-курортної послуги без відриву від виробництва, навчання.

Пансіонат із лікуванням

- Спеціалізований засіб розміщення, що забезпечує умови для загального оздоровлення й відпочинку (має умови для надавання медичних і профілактичних послуг та лікування), розташований на території курорту чи лікувально-оздоровчої місцевості.

Курортний готель

- Засіб розміщення, який знаходиться на території курорту та має умови для відпочинку й оздоровлення.

СПА-готель

- Засіб розміщення зі спа-зоною, який має умови для відпочинку й оздоровлення, розташований здебільшого в межах курортів, у рекреаційних та приміських зонах.

Пансіонат відпочинку

- Засіб розміщення, призначений для відпочинку та оздоровлення, розташований зазвичай у межах курортів, у рекреаційних та приміських зонах.

Будинок відпочинку

- Засіб розміщення, призначений для відпочинку, розташований зазвичай у межах курортів, у рекреаційних та приміських зонах із регламентованим режимом харчування й відпочинку.

База та інші заклади відпочинку

- Засіб розміщення, призначений для відпочинку, розташований здебільшого в рекреаційних та приміських зонах.

Заклади 1-2-денного перебування

- Засіб розміщення, призначений для короткострокового перебування, розташований здебільшого в рекреаційних та приміських зонах.

Рис. 1.1 – Різновиди санаторно-курортних і оздоровчих підприємств

Різноманіття факторів, що впливає на організацію роботи потребує визначення параметрів класифікаційних ознак, за якими можна ранжувати відповідні санаторно-курортних та оздоровчих закладів індустрії гостинності.

Рис. 1.2 – Класифікаційні ознаки санаторно-курортних і оздоровчих підприємств

Таким чином, санаторно-курортні та оздоровчі заклади є складовою частиною індустрії гостинності, що спеціалізується на наданні послуг, спрямованих на зміцнення здоров'я, профілактику хвороб, реабілітацію та

відпочинок [13]. Вони об'єднують медичні, рекреаційні та гостинні функції, створюючи комплексний підхід до обслуговування.

1.2. Аналіз факторів, що використовуються для надання лікувально-оздоровчих послуг

Надання лікувально-оздоровчих послуг базується на поєднанні різноманітних факторів – природних, медичних, інфраструктурних та організаційних ресурсів, які забезпечують ефективне лікування та профілактику захворювань [1,31]. Основні фактори поділяються на природні, технічні та соціально-економічні (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Характеристика факторів, що використовуються для надання лікувально-оздоровчих послуг

№ з/п	Фактор	Категорія	Особливості
1	2	3	4
1	Природні фактори	Мінеральні води	Використовуються для питного лікування, ванн, інгаляцій та обгортань.
		Грязі та лікувальні озера	Мають протизапальні, знеболювальні та регенеративні властивості.
		Термальні джерела	Використовуються для лікування захворювань суглобів, нервової системи.
		Кліматотерапія	Гірський клімат: Зміцнює імунну систему, покращує функцію дихальної системи.

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4
			Морський клімат: Допомагає при алергіях, астмі, шкірних захворюваннях.
		Радонові джерела	Відомі протизапальними та анальгетичними властивостями.
2	Медичні та технологічні фактори	Медичне обладнання	Сучасні діагностичні центри, фізіотерапевтичне обладнання, системи моніторингу стану пацієнта. (магнітотерапія, УЗД, лазерна терапія)
		Реабілітаційні програми	Використання комплексів фізіотерапевтичних процедур, масажу, лікувальна фізкультура (центри для реабілітації після інсульту, травм, операцій)
		СПА-процедури	Гідротерапія, ароматерапія, таласотерапія (лікування морем).
3	Інфраструктурні фактори	Інфраструктура закладів	Якість проживання: комфортабельні номери, зони відпочинку. Наявність спеціалізованих відділень (кардіологічні, гастроентерологічні).

Продовження табл. 1.1

1	2	3	4
		Харчування	Дієтотерапія, індивідуальні меню, оздоровче харчування.
		Логістика	Зручне розташування та доступ до транспортних вузлів
4	Соціально-економічні фактори	Персонал	Кваліфікація лікарів та персоналу, наявність спеціалізованих фахівців.
		Доступність послуг	Конкурентні ціни на лікувально-оздоровчі послуги порівняно з іншими країнами.
		Партнерство	Взаємодія з міжнародними страховими компаніями для залучення іноземних пацієнтів.
5	Організаційні фактори	Індивідуальний підхід	Створення індивідуальних лікувальних програм відповідно до потреб клієнта.
		Програми комплексного відновлення	Об'єднання фізіотерапії, СПА та природних процедур у єдиний курс.
		Додаткові послуги	Організація екскурсій, культурно-розважальних заходів.

Для ефективного надання лікувально-оздоровчих послуг та тримаючи на увазі той фактор, що діяльність закладу розглядається як бізнес-процес, ключовими є використання природних ресурсів, сучасних медичних

технологій та організаційного підходу [6]. Комплексний вплив цих факторів дозволяє задовольнити різноманітні потреби клієнтів, забезпечуючи високу якість лікування та відпочинку.

1.3. Ринок лікувально-оздоровчих послуг в світі

Ринок лікувально-оздоровчих послуг є одним із найперспективніших у сфері індустрії гостинності. Попит на такі послуги зростає завдяки глобальним тенденціям, спрямованим на покращення якості життя, профілактику захворювань та здоровий спосіб життя [12].

В XXI сторіччі активно набуває популярності медичний туризму. Люди все частіше подорожують з метою отримання лікувальних послуг, які є доступнішими або якіснішими в інших країнах. Серед основних напрямків медичного туризму: стоматологія, кардіологія, косметологія, ортопедія, реабілітація та санаторно-курортне лікування тощо [30].

В розвинутих країнах Європи та Америки у громадян формується попит на превентивну медицину, що сприяє зростанню інтересу до профілактики хвороб. Внаслідок чого значний імпульс отримав розвиток оздоровчих центрів та СПА-курортів, де розробляються програми, які включають детокс, дієтичні курси, фізичну активність і психологічну підтримку [30].

Розвиток економічних відносин сприяє інтеграції інновацій в різних сферах діяльності людства. Цей процес знайшов відображення і в діяльності лікувально-оздоровчих закладів. Так, активно залучається використання сучасних технологій, таких як телемедицина, цифрові платформи для персоналізації лікування, VR- та AI-рішення для реабілітації [13].

Сучасні підходи сталого розвитку лікувально-оздоровчих закладів формують екотренди. Світовий ринок формує попит на екологічно чисті послуги та заклади з використанням природних ресурсів (мінеральні води, грязі, кліматотерапія тощо) [10].

Звичайно, залишаються і ризики, що впливають на розвиток галузі. Багато курортів прив'язані до сезонного попиту, однак теплий клімат у певних регіонах дозволяє працювати протягом усього року. Активно впроваджують різноманітні міські СПА-центри, які працюють цілорічно [31].

Таким чином, у світі сформувалися на сучасному етапі окремі сегменти ринку, що пропонують спеціальні послуги (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Основні сегменти світового ринку лікувально-оздоровчих послуг

Сегмент	Опис	Країни-лідери
СПА та велнес	Оздоровлення через релаксацію, фізичні та косметичні процедури	США, Франція, Швейцарія, Іспанія
Санаторно-курортне лікування	Терапія на основі природних ресурсів (води, грязі, клімат)	Чехія, Угорщина, Польща, Україна
Медичний туризм	Отримання спеціалізованої медичної допомоги за кордоном	Індія, Таїланд, Туреччина, Німеччина
Ретрит-центри	Психологічне відновлення, медитації, програми від стресу	Індонезія (Балі), Ісландія, Шрі-Ланка
Реабілітаційні послуги	Відновлення після травм, операцій, хронічних захворювань	Німеччина, Ізраїль, США

Аналіз розташування окремих центрів та закладів [3] підтверджує географічне сегментування ринку, яка пов'язане з різноманітними факторами – глобалізація (спрощення подорожей сприяє розвитку медичного туризму), державна підтримка (уряди багатьох країн інвестують у розвиток санаторно-курортної інфраструктури), економічні умови (платоспроможність клієнтів формує попит на послуги), технологічний розвиток (інновації у лікуванні та

комунікаціях збільшують ефективність послуг), соціальні тренди щодо здорового способу життя та еко-послуг тощо (табл. 1.3).

Таблиця 1.3

Основні світові ринки лікувально-оздоровчих послуг

Географічне розташування	Регіональні лідери	Фактори розвитку	Приклади
Європа	Чехія, Угорщина, Швейцарія	Мінеральні води, термальні джерела, грязелікування	Карлові Вари (Чехія), Хевіз (Угорщина), Баден-Баден (Німеччина)
Азія	Індія, Таїланд, Шрі-Ланка	Альтернативна медицина (аюрведа, йога), СПА- курорти	Керала (Індія), острів Самуї (Таїланд)
Америка	США, Коста- Рика	Високотехнологічні медичні послуги, клініки реабілітації	клініка Майо (США), курорти Коста-Рики
Близький Схід	Ізраїль, Туреччина	Лікування на базі природних ресурсів (Мертве море), косметологія	Ейн-Бокек (Ізраїль), Анталія (Туреччина)
Океанія	Австралія, Нова Зеландія	Екологічні курорти та програми з оздоровлення	Дейслоф, Морд (Австралія)

Сучасні лікувально-оздоровчі заклади пропонують широкий спектр послуг, орієнтованих на лікування, профілактику, реабілітацію та відпочинок [30]. Вони поєднують передові медичні технології, природні ресурси та

індивідуалізовані підходи до клієнтів. Огляд відомих у світі закладів, що надають лікувально-оздоровчі послуги наведено в табл. 1.4.

Таблиця 1.4

Світові лідери серед лікувально-оздоровчих закладів

Назва центру (закладу)	Країна	Кількість гостей	Основні послуги	Спеціалізація
1	2	3	4	5
Therme București	Румунія	3000+	СПА, мінеральні ванни, розважальні зони	Релаксація
Клініка Майо	США	2500+	Діагностика, лікування, реабілітація	Кардіологія, онкологія
Карлові Вари	Чехія	2000+	Мінеральні води, лікувальні процедури	Гастроентерологія, реабілітація
Blue Lagoon	Ісландія	2000+	Геотермальні води, косметичні процедури	Дерматологія, релаксація
Баден-Баден (Friedrichsbad)	Німеччина	1500+	Термальні ванни, СПА, релакс- процедури	Терапія, косметологія
Мертве море (Ein Bokek)	Ізраїль	1500+	Грязелікування, терапія солями	Дерматологія, ревматологія
Хевіз (Thermal Lake Neviz)	Угорщина	1200+	Лікувальне озеро, грязелікування	Ортопедія, ревматологія

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5
Гранд СПА Пула (Grand Spa)	Хорватія	1200+	Термальні джерела, лікувальні масажі	Відновлення
Lanserhof Lans	Австрія	1000+	Детокс, антистрес, дієтологія	Омолодження, реабілітація
Велнесс- центр «Тоскана»	Німеччина	1000+	СПА, релаксація, реабілітація	СПА, фізіотерапія
Kempinski The Spa	Туреччина	900+	Лікувальні джерела, СПА	СПА-процедури
Chiva-Som International	Таїланд	900+	Програми детоксу, омолодження, йога	Омолодження, стресотерапія
Чинзано Термале	Італія	800+	Термальні ванни, СПА-процедури	Релаксація, косметологія
Глінікенхоф Ланс	Швейцарія	800+	Елітна діагностика, персональні програми	Превентивна медицина
Pritikin Longevity Center	США	800+	Превентивна медицина, навчання здорового способу життя	Превентивна медицина
Sanatorio de La Toja	Іспанія	800+	Мінеральні джерела, грязелікування	Гастроентерологія

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5
Клініка Rehaklinik Braunwald	Швейцарія	800+	Відновлення після травм	Реабілітація
Веллнесс- центр Kamalaya	Таїланд	700+	Холістичні програми, медитація, аюрведа	Детокс, антистрес
Palace Merano Espace Henri Chenot	Італія	700+	Антистрес, омолодження	Холістичні програми
Hotel Post Bezau by Susanne Kaufmann	Австрія	700+	Детокс, дієтологія	Відновлення, СПА
Capri Palace Jumeirah	Італія	600+	Косметологія, СПА, релаксаційні програми	Косметологія, омолодження
Баня Лукова (Banja Luka Spa)	Боснія і Герцеговина	600+	Термальні джерела, грязелікування	Реабілітація
The Retreat Spa Iceland	Ісландія	600+	Геотермальні басейни, природна косметика	Релаксація, дерматологія
Шриваста Йога Ретрит	Індія	500+	Йога, медитація, аюрведа	Аюрведа, стресотерапія

Продовження табл. 1.4

1	2	3	4	5
Велнесс-Клініка «Шанти-Сома»	Маврикій	500+	СПА, природні терапії	Релаксація, антистрес
Курорт Аспен СПА	США	500+	Омолоджувальні процедури, СПА	Косметологія, дієтологія
The Ranch Malibu	США	400+	Інтенсивні фітнес-програми, дієтологія	Фітнес, омолодження
Samui Wellness Retreat	Таїланд	400+	СПА, медитації, фітнес	Детокс, відновлення
Велнесс-курорт «Палм-Айленд»	Гренада	400+	СПА, природні процедури	Релаксація, відновлення
Швейцарська клініка Дігенберг	Швейцарія	400+	Діагностика, індивідуальні лікувальні програми	Антивікові програми

Таким чином, сучасні лікувально-оздоровчі заклади демонструють високий рівень інтеграції медицини, технологій та природних ресурсів.

1.4. Сьогодення та перспективи лікувально-оздоровчого туризму в Україні

Лікувально-оздоровча інфраструктура України представлена широкою мережею санаторіїв, пансіонатів, реабілітаційних центрів та інших закладів, що забезпечують послуги профілактики, лікування та відновлення [9].

За статистичними даними на кінець 2023 року загальна кількість санаторно-курортних та оздоровчих закладів становить близько 300 одиниць, серед них санаторії та пансіонати з лікуванням – близько 180 одиниць,

курортні СПА-центри – понад 70 одиниць, реабілітаційні центри – близько 50 одиниць [11].

Розподіл санаторно-курортних та оздоровчих закладів за регіонами наведено в табл. 1.5.

Таблиця 1.5

Розподіл санаторно-курортних та оздоровчих закладів за регіонами України

Регіон	Кількість закладів, од.	Основні природні ресурси	Основна спеціалізація
1	2	3	4
Львівська область	більше 70	Мінеральні води, гірський клімат	Гастроентерологія, опорно-руховий апарат
Закарпатська область	більше 50	Термальні води, мінеральні джерела	Кардіологія, нервова система
Полтавська область	більше 30	Мінеральні води	Захворювання шлунково-кишкового тракту
Івано-Франківська область	близько 25	Гірський клімат, мінеральні води	Захворювання дихальної системи, реабілітація
Одеська область	близько 25	Морське повітря, грязі	Дерматологія, респіраторні захворювання
Київська область	більше 20	Лісові масиви, м'який клімат	Реабілітація, оздоровчі програми після травм
Запорізька область	більше 20	Солоні озера, грязі	Захворювання шкіри, опорно-руховий апарат

Продовження табл. 1.5

1	2	3	4
Запорізька область	більше 20	Солоні озера, грязі	Захворювання шкіри, опорно-руховий апарат
Хмельницька область	більше 20	Радонові джерела	Радонотерапія, опорно- руховий апарат
Харківська область	близько 15	Кліматичні умови	Нервова система, реабілітація
Дніпропетровська область	12	Соляні шахти	Респіраторні захворювання
Чернівецька область	10	Гірський клімат	Профілактика та реабілітація
Черкаська область	8	Лісостепові зони	Реабілітація після захворювань

Серед лідерів-регіонів за кількістю лікувально-оходровчих закладів: Львівська область (23%), Закарпатська область (16%), Полтавська область (10%). В переліку регіонів з найменшою кількістю закладів – Черкаська, Чернівецька, Харківська області. Розподіл оздоровчо-лікувальних закладів в Україні відображає природно-ресурсний потенціал регіонів. Так, Карпати та Причорномор'я є лідерами завдяки унікальним природним умовам [15, 21].

Середнє значення завантаження за рік становить 70-75% (з врахуванням сезонності в літній період (з травня по серпень) – 85-90%, осінньо-зимовий період (листопад-березень): 50-60% [23].

За статистичними даними 2023 року кількість відпочивальників становила близько 2,5 млн осіб (в тому числі доля іноземних туристів – до 15%). Середня тривалість перебування відпочивальника в лікувально-оздоровчому закладі складала 10-12 днів. Загальні доходи галузі оцінюються на рівні 1,5 млрд грн [33].

Серед позитивних тенденцій динаміки розвитку українського ринку можна відзначити наступні: зростання кількості відвідувачів на 10-12% за останні 3 роки, попит на лікувально-оздоровчі програми серед внутрішніх туристів, поступове залучення іноземних гостей, зокрема з Польщі, Німеччини, країн Балтії. В багатьох питаннях тенденції віддзеркалюють сучасний стан розвитку економіки (збільшення кількості ВПО, людей, що мають погіршення стану здоров'я внаслідок військових дій країни-агресора, в тому числі травматичні ампутації) [8].

Однак і залишаються нагальні проблеми, серед яких – необхідність модернізації інфраструктури, посилення конкуренції з міжнародними курортами [26].

Найближчі перспективи розвитку галузі суттєво пов'язані з політичним та економічним становищем в Україні:

- очікується зростання кількості туристів на 10-15%, за умови стабільної економічної ситуації;
- збільшення долі іноземних гостей до 20% завдяки активному маркетингу;
- розвиток програм реабілітації та велнес-туризму, що відповідають сучасним трендам.

Таким чином, лікувально-оздоровчі заклади України демонструють значний потенціал для зростання. Завдяки природним ресурсам, географічному розташуванню та доступним цінам, вони стають привабливими як для внутрішніх, так і для іноземних туристів [6]. Подальший розвиток галузі залежить від модернізації інфраструктури, покращення сервісу та інтеграції у світовий туристичний ринок.

РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ФУНКЦІОНУВАННЯ ГОТЕЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО КОМПЛЕКСУ «САНАТОРІЙ «МАРМУРОВИЙ ПАЛАЦ»

2.1. Туристичний потенціал Львівської області

Львівська область розташована на заході країни. Територіально має вигідне географічне положення, багату історію, розвинену інфраструктуру та природні ресурси тощо. На сьогодні є одним із найважливіших регіонів України за культурним, економічним та туристичним потенціалом, що стало особливо важливим після початку повномасштабного вторгнення росії на територію України в 2022 році [2].

Область межує з Польщею на заході, а також з Волинською, Рівненською – на півночі, Тернопільською, Івано-Франківською – на сході та Закарпатською областями – на півдні (рис. 2.1).

Рис. 2.1 – Географічне розташування Львівської області

На території Львівської області мешкає майже 2,6 млн осіб. Велика кількість людей з 2022 року отримала статус «внутрішньо переміщених осіб» з місцем реєстрації – Львівська область [3].

Окрім розвинутих галузей економіки держави (машинобудування, енергетика, хімічна та харчова промисловість) область відзначається широким розвитком туристичної діяльності [11].

Кількість туристів у Львівській області демонструє тенденцію до зростання після спаду у 2020 році через пандемію COVID-19. У 2023 році кількість туристів наближається до докарантинного рівня – майже 2500 тис осіб завітало до визначних місць і об'єктів регіону (рис. 2.2). Згідно даних, Львівської обласної військової адміністрації [33] на території області знаходяться майже 5000 об'єктів культурної спадщини, окремі з яких занесені до списку ЮНЕСКО – центральна історична частина м. Львів. Серед цікавих для туристів об'єктів можна відзначити розташування на території області історичних замків – Олеський, Золочевський, Підгорецький та інші.

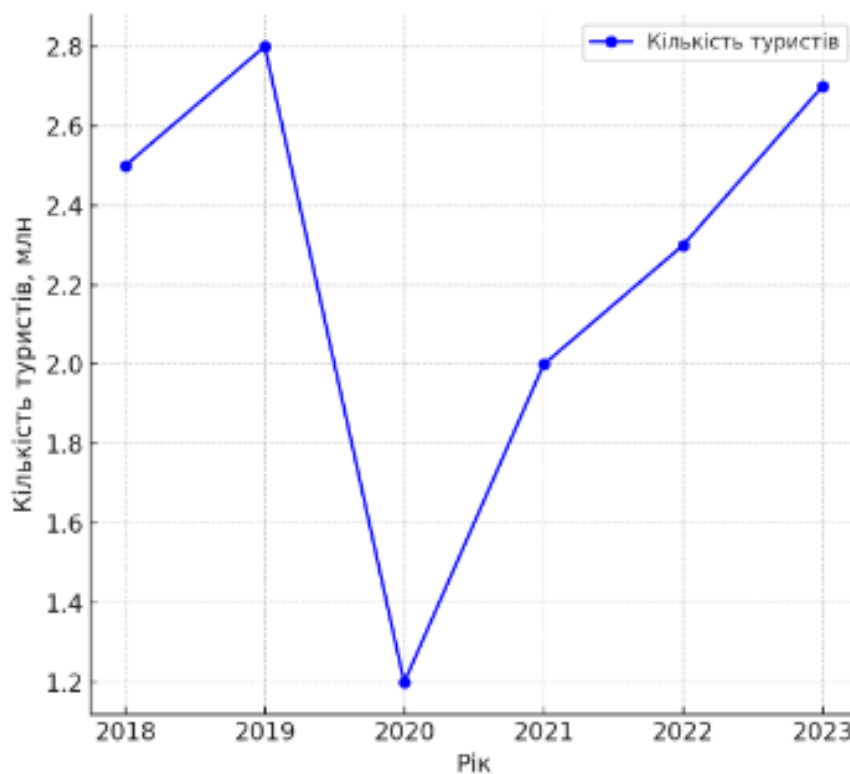

Рис. 2.2 – Динаміка кількості туристів у Львівській області в 2018-2023 рр.

Активному туристичному залученню сприяє вигідне територіальна розташування, наявність інфраструктури (зокрема, транспортної) та різноманітних природних об'єктів (Карпатські гори, ліси, річки та озера тощо).

Аналіз туристичних потоків (рис. 2.3) свідчить, що найбільший потік туристів припадає на місто Львів (60%), Трускавець і Моршин є популярними завдяки медичному та оздоровчому туризму, а Славське та Карпати приваблюють любителів зимового і екологічного відпочинку [29].

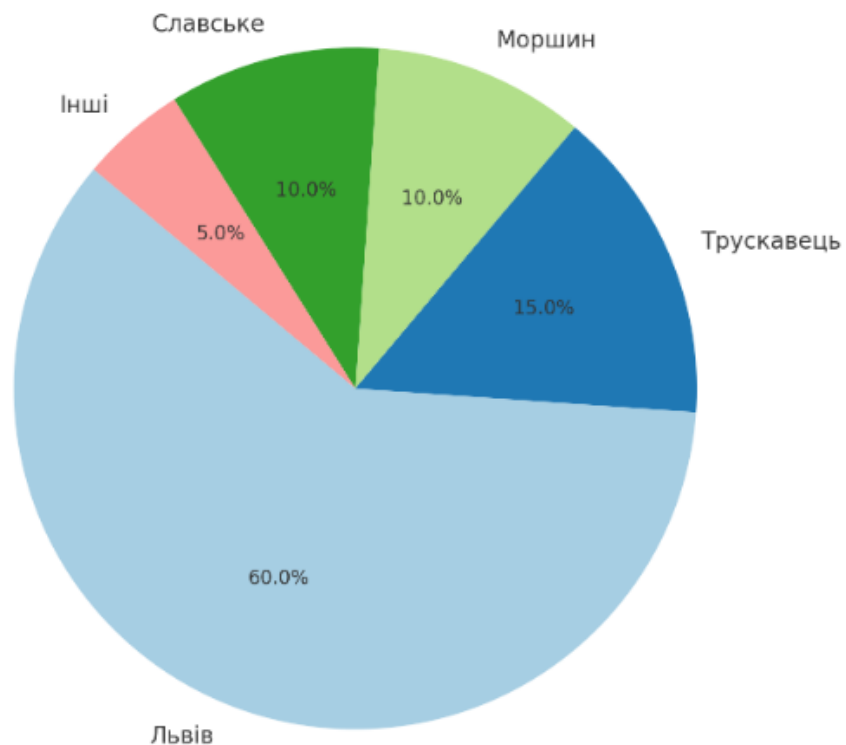

Рис. 2.3 – Популярність туристичних напрямків Львівської області

В області налічується понад 130 колективних закладів розміщення (готелі, санаторії, хостели), що здатні приймати туристів різного рівня вимог. У 2023 році інфраструктура для розміщення показала стабільне зростання [23]

Пік туристичної активності припадає на літній сезон і період зимових свят. Популярністю користуються культурні заходи, гірськолижні курорти та лікувальні санаторії [23].

Доходи від туризму істотно підтримують місцеві бюджети, зокрема через податкові надходження та розвиток пов'язаних галузей, таких як організація харчування та робота транспорту [33].

Рис. 2.4 – Динаміка доходів від туризму у Львівській області в 2018-2023 рр.

Ці дані підтверджують високий туристичний потенціал Львівської області, зокрема її багатофункціональність як культурного, медичного та екологічного туристичного центру.

2.2 Моніторинг лікувально-оздоровчих закладів та послуг в регіоні

Оцінку діяльності лікувально-оздоровчих закладів Львівської області було проведено з урахуванням типізації закладів розміщення, зокрема досліджувалися санаторії, медичні центри, СПА-комплекси, різноманітні курорти (наприклад, Трускавець, Моршин, Східниця тощо) та специфіка послуг, які вони пропонують – лікування гастроентерологічних, серцево-судинних, неврологічних та інших захворювань; реабілітаційні програми; Wellness-послуги (масажі, СПА, детокс); бальнеологічні процедури [9, 16].

На початковому етапі було визначено динаміку споживачів у лікувально-оздоровчих закладах Львівщини (табл. 2.1) [12].

Таблиця 2.1

Динаміка споживачів у лікувально-оздоровчих закладах Львівщини

Рік	Кількість відвідувачів	Внутрішні туристи (%)	Іноземні туристи (%)
2020	220 000	85	15
2021	310 000	88	12
2022	400 000	90	10
2023	500 000	92	8

Можна відзначити загальне збільшення кількості відвідувачів на 2023 рік у порівнянні з 2020 роком та зменшення кількості іноземних туристів, що можна пояснити воєнним станом на території держави [14].

Оцінюючи розподіл лікувально-оздоровчих закладів Львівської області за основними регіонами, констатуємо наступну картину (рис. 2.5).

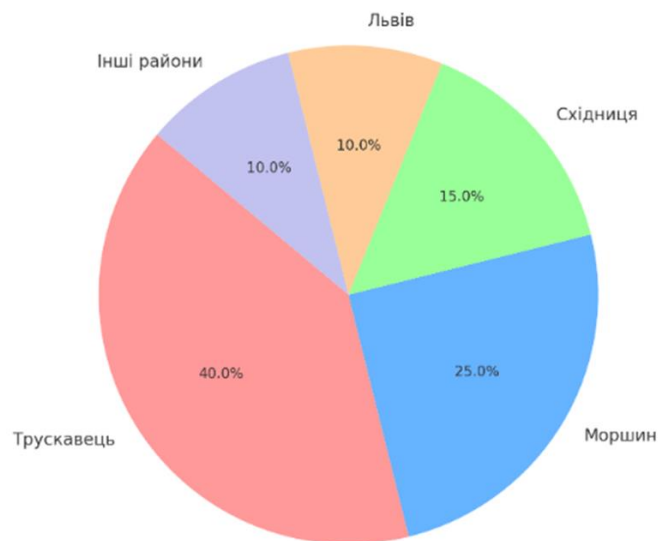

Рис. 2.5 – Діаграма розподілу лікувально-оздоровчих закладів Львівського регіону

Трускавець є провідним центром бальнеології України. Місто має добре розвинену інфраструктуру для оздоровлення, зокрема завдяки унікальній мінеральній воді «Нафтуся», що відома своїми лікувальними властивостями. [18] Велика кількість санаторіїв і СПА-комплексів забезпечує широкий вибір

послуг, включаючи лікування гастроентерологічних, урологічних і ендокринологічних захворювань.

Місто Моршин – це другий за популярністю оздоровчий курорт області. Він спеціалізується на лікуванні органів травлення та обміну речовин [17]. Його мінеральні джерела (№1 та №6) привертають туристів з усієї України. Моршин пропонує економічні та доступні програми оздоровлення.

Селище Східниця відома своїми джерелами типу «Нафтуса», які є унікальними за складом і властивостями [18]. Курорт має менш розвинену інфраструктуру порівняно з Трускавцем, але активно розвивається. Він популярний серед туристів, які шукають більш екологічний та природний відпочинок.

У Львові зосереджені сучасні медичні центри та СПА-комплекси, які пропонують послуги міського типу [18]. Цей сегмент орієнтований на клієнтів, які шукають релакс-послуги без необхідності виїзду за межі міста.

Інші райони області включають невеликі санаторії та оздоровчі комплекси, розташовані в передгір'ях Карпат або поблизу природних джерел. Ці заклади часто пропонують більш доступні ціни, але мають обмежений спектр послуг [18].

Аналіз свідчить про широке різноманіття лікувально-оздоровчих закладів. Найбільше серед них за кількістю наявних місць наведені в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Основні лікувально-оздоровчі заклад Львівської області

№	Назва закладу	Розташування	Профіль лікування	Кількість місць	Особливості послуг
1	2	3	4	5	6
1.	Готельно-курортний комплекс «Ріксос»	Трускавець	Wellness, реабілітація	700	Преміум-клас, сучасні СПА
2.	СПА-комплекс «Женева»	Трускавець	Wellness, СПА	600	Басейни, сауни, косметологія

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6
3.	Санаторій «Дніпро-Бескид»	Трускавець	Цукровий діабет, неврологія	600	Консультації фахівців
4.	Лікувальний центр «Мед-Палас»	Трускавець	Серцево-судинна система	500	Сучасна діагностика, СПА
5.	Санаторій «Алмаз»	Трускавець	Ендокринологія, обмін речовин	500	Програми детоксикації, діагностика
6.	Санаторій «Карпати»	Трускавець	Гастроентерологія, урологія	450	СПА, гідротерапія, екскурсії
7.	Санаторій «Світязь»	Трускавець	Кардіологія, нервова система	400	СПА-зона, масажі
8.	Санаторій «Шахтар»	Трускавець	Лікування нирок	350	Медична діагностика, реабілітація
9.	Санаторій «Весна»	Трускавець	Ендокринологія, обмін речовин	300	Мінеральні ванни, фізіотерапія
10.	Санаторій «Кристал»	Трускавець	Гастроентерологія	300	Комплексне лікування
11.	Санаторій «Горизонт»	Трускавець	Нервова система	300	СПА, релаксаційні програми
12.	Санаторій «ДіАнна»	Східниця	Захворювання нирок	300	Бювет, сучасні СПА
13.	Санаторій «Медик»	Моршин	Шлунково-кишковий тракт	280	Природні мінеральні води
14.	Санаторій «Перлина Прикарпаття»	Трускавець	Ортопедія, неврологія	250	Масажі, гідромасажні ванни
15.	Санаторій «Волинь»	Трускавець	Захворювання шкіри	250	Гідротерапія, природні грязі
16.	Санаторій «Віктор»	Трускавець	Кардіологія, нервова система	240	СПА, медичний центр

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6
17.	Санаторій «Мармуровий палац»	Моршин	Травна система	220	Бювет мінеральних вод, детокс-програми
18.	Курорт «Східниця»	Східниця	Захворювання нирок	220	Джерела «Нафтуся», екологічний туризм
19.	Санаторій «Лаванда»	Моршин	Травна система	200	Комплекс процедур із ропою
20.	Санаторій «Либідь»	Моршин	Шлунково-кишковий тракт	200	СПА-процедури, грязьові обгортання
21.	Санаторій «Сонячна долина»	Східниця	Нирки, печінка	200	Терапевтичні програми, джерела
22.	Санаторій «Київська Русь»	Східниця	Захворювання нирок, урологія	180	Медичні програми, SPA-зона
23.	Санаторій «Черемош»	Моршин	Очищення організму	180	Гідромасажні процедури, дієтотерапія
24.	Санаторій «Сузір'я»	Східниця	Захворювання печінки	170	Природні джерела, фітотерапія
25.	Санаторій «Моршинський»	Моршин	Гастроентерологія	150	Бальнеологічне лікування
26.	Санаторій «Карпатські зорі»	Трускавець	Ортопедія, травматологія	150	Реабілітація після травм
27.	Готель «Мірабелла»	Моршин	Wellness	120	Приватність, преміум-сервіс
28.	Готель-санаторій «Арніка»	Східниця	Урологія, травна система	100	Джерела, програми для очищення організму

Продовження табл. 2.2

1	2	3	4	5	6
29.	Готель-санаторій «Санта-Марія»	Моршин	Wellness, гастро-ентерологія	100	Приватний сервіс, програми релаксу
30.	Лікувальний центр «Пролісок»	Моршин	Травна система	90	Дієтичне харчування, фізіотерапія

Таким чином, можна відзначити, що Моршин і Трускавець – два важливі курорти Львівської області, які мають багато спільних рис, але також значні відмінності [17]. Для оцінки туристичної привабливості Моршина як курортного регіону у порівнянні з Трускавцем проведемо відповідне дослідження, результати якого наведені в табл. 2.3.

Таблиця 2.3

Оцінка туристичної привабливості м. Моршин як курортного регіону у порівнянні з м. Трускавець

Критерій оцінювання	м. Моршин	м. Трускавець
1	2	3
Кількість туристів	менша кількість туристів порівняно з Трускавцем; дозволяє створити більш спокійну атмосферу для відпочинку; підходить для людей, які шукають відокремленості та тиші.	відомий і популярний серед туристів, що створює більший потік відпочиваючих
Ціни	доступніші для тих, хто шукає бюджетні варіанти для відпочинку	як більш розвинений курорт, часто має вищі ціни, що може бути перешкодою для деяких туристів

Продовження табл. 2.3

1	2	3
Навантаження на інфраструктуру	комфортне перебування без великих черг або скупчення людей	можна зіткнутися з переповненими санаторіями, бюветами та іншими об'єктами
Природні умови	знаходиться серед лісів та гірських ландшафтів, чисте повітря та природні умови роблять це місце ідеальним для людей, що хочуть оздоровитися та відпочити від міського шуму	розташований ближче до великих транспортних вузлів і має більшу урбанізацію
Розвиток туризму	альтернативний туризм, включаючи агротуризм, еко-туризм і психологічні ретрیتی	зосереджений на традиційних видах туризму, таких як бальнеологія, реабілітація та СПА-послуги

Таким чином, м. Моршин може бути привабливим варіантом для тих, хто шукає спокійний, менш завантажений курорт, з доступними цінами та можливістю насолоджуватись природними умовами [5].

Основною цінністю Моршина є його природні мінеральні джерела (№1, №4, №6). Води з високим вмістом сульфатів і магнію сприяють лікуванню травної системи, очищенню організму та нормалізації метаболізму [19, 20].

Розташування в передгір'ях Карпат забезпечує помірний клімат, чисте повітря та природну тишу, що сприяє ефективному оздоровленню. Оцінка відвідуваності м. Моршин свідчить про наявні перспективи (табл. 2.4).

Подальше зростання кількості відвідувачів можна проводити за рахунок підвищення попиту на оздоровчий туризм, шляхом зростання інтересу до детокс-програм і лікування природними мінеральними водами сприятиме

залученню нових клієнтів, впровадження програми розвитку регіонального туризму й інвестицій у бальнеологічну інфраструктуру.

Таблиця 2.4

Статистика туристів, що мешкали в закладах розміщення м. Моршин в 2020-2023 рр.

Рік	Кількість відвідувачів	Іноземні туристи (%)	Внутрішні туристи (%)
2020	45000	10	90
2021	60000	8	92
2022	75000	7	93
2023	85000	6	94

Варто заохочувати і міжнародний інтерес до регіону. Так, м. Моршин має потенціал стати популярним серед іноземних туристів, якщо розвивати маркетингові кампанії та авіасполучення [5].

Серед основних сучасних проблем є недостатній розвиток інфраструктури для молоді та сімей, обмежена кількість сучасних розважальних закладів та перспективи [7]

Подальші найближчі перспективи можуть бути реалізовані шляхом розширення спектру послуг (психологічна реабілітація, програми wellness), будівництва нових готелів, модернізація бюветів [25].

Розглянемо їх на прикладі готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» (м. Моршин).

2.3 Характеристика готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» (м. Моршин)

Готельно-оздоровчий комплекс «Санаторій «Мармуровий палац» у місті Моршин є одним із найпопулярніших санаторіїв на заході України, відомим своїм розташуванням [28], лікувальними властивостями мінеральних вод та високоякісним обслуговуванням (рис. 2.6).

Рис. 2.6 – Екстер'єр готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»

Історія закладу започаткована в першій половині ХХ сторіччя. Так, санаторій відкрився ще у 1935 році, а його архітектура вирізняється елегантним мармуровим фасадом, що додає йому статусності та особливого шарму [28].

Основний напрямок діяльності санаторію «Мармуровий палац» – лікування хвороб шлунково-кишкового тракту (ШКТ), нирок, печінки, а також загальне оздоровлення організму людини тощо [28]. Аналіз конкурентного середовища в м. Моршин наведено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Основні санаторно-лікувальні заклади м. Моршин

№	Назва закладу	Профіль лікування	Додаткові послуги
1	Санаторій «Мармуровий палац»	Органи травлення, обмін речовин	Програми детокс, бальнеотерапія
2	Санаторій «Моршинський»	Гастроентерологія	Грязьові ванни, фізіотерапія
3	Санаторій «Лаванда»	Травна система	Комплекс процедур із ропою
4	Санаторій «Перлина Карпат»	Лікування шлунково-кишкового тракту	Дієтотерапія, масажі
5	Санаторій «Черемош»	Захворювання обміну речовин	Гідромасажні процедури

Готельно-оздоровчий комплекс «Санаторій «Мармуровий палац» пропонує широкий асортимент основних та додаткових послуг [28]. Серед основних – організація розміщення та харчування, серед додаткових – лікувально-оздоровчі послуги, спортивно-розважальні та багато інших.

Заклад має достатньо розвинену інфраструктуру на території (рис. 2.7).

Рис. 2.7 – Інфраструктура готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»

Заклад знаходиться в зеленій зоні, поблизу центральної залізничної станції та автодороги, що сполучає з найближчими транспортними вузлами – Стрий (8 км), Львів (82 км)

2.3.1. Послуги з організації розміщення в готельно-оздоровчому комплексі

Готельно-оздоровчий комплекс «Санаторій «Мармуровий палац» розташований в чотириповерховій будівлі та може прийняти одночасно до 180 осіб [28]. Згідно з переліком технічного оснащення для комфортного

розміщення гостей в санаторії «Мармуровий палац» пропонують номери різних категорій: Стандарт, Класік, Люкс, Люкс з терасою та Люкс Преміум.

Усі номери в санаторії «Мармуровий палац» оснащені необхідними зручностями [28], а більшість апартаментів мають у своєму складі приміщень балкон. Для зручності відпочивальників санаторію «Мармуровий палац» [28], в тому числі і для людей з особливими потребами, згідно ДБН в приміщенні функціонує ліфт.

Технічне оснащення номерів згідно категорії наведено в табл. 2.6, інтер'єр окремих типів номерів – в табл. 2.7, вартість розміщення на 01.10.2024 р. – в табл. 2.8.

Таблиця 2.6

Технічне оснащення номерів згідно категорії в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац»

Категорія номеру	Оснащення номеру	Оснащення санвузла
1	2	3
Стандарт одномісний	односпальне ліжко, приліжкова тумбочка, телевізор, холодильник, електрочайник, чайний набір	душова кабіна, умивальник, унітаз
Класік одномісний	односпальне ліжко та розкладне крісло, приліжкова тумбочка, телевізор, холодильник, електрочайник, чайний набір	душова кабіна, умивальник, унітаз
Стандарт двомісний	2 окремих ліжка, 2 приліжкові тумбочки, телевізор, холодильник, електрочайник, чайний набір	душова кабіна, умивальник, унітаз
Класік двомісний	2 окремих ліжка, 2 приліжкові тумбочки, телевізор, холодильник, електрочайник, чайний набір	душова кабіна, умивальник, унітаз

Продовження табл. 2.6

1	2	3
Люкс двомісний	2-охспальне ліжко або 2 окремих ліжка, розкладний диван або крісло, телевізор, холодильник, електрочайник, чайний набір	душова кабіна, умивальник, біде, унітаз
Люкс однокімнатний з терасою	2-охспальне ліжко, розкладний диван або крісла, телевізор, холодильник, електрочайник, чайний набір	душова кабіна, умивальник, біде, унітаз
Люкс двокімнатний	спальня - 2-охспальне ліжко, 2 приліжкові тумбочки, телевізор; вітальня - розкладний диван або крісла, телевізор, холодильник, електрочайник, чайний набір	душова кабіна, умивальник, біде, унітаз
Люкс двокімнатний з терасою	спальня - 2-охспальне ліжко, 2 приліжкові тумбочки, телевізор; вітальня - розкладний диван або крісла, телевізор, холодильник, електрочайник, чайний набір	душова кабіна, умивальник, біде, унітаз
Люкс Преміум	спальня №1 - 2охспальне ліжко, 2 тумбочки, телевізор, шафа, комод, туалетний столик; спальня №2 - 2 окремих ліжка, 2 тумбочки, телевізор, шафа, комод, туалетний столик; вітальня - шкіряний диван, 2 крісла, журнальний столик, телевізор;	ванна, умивальник, унітаз, біде

Продовження табл. 2.6

1	2	3
	кухня - НВЧ, електрочайник, столовий та чайний набори, холодильник	

Для всіх гостей в номерах в наявності по 3 рушники, окрім люксових – 4 рушники на 1 гостя [28].

Таблиця 2.7

Інтер'єр окремих номерів згідно категорії розміщення в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац»

Категорія номеру	Інтер'єр номеру		
1	2		
Стандарт одномісний			
Класік одномісний			
Стандарт двомісний			

Продовження табл. 2.7

1	2		
Класік двомісний			
Люкс двомісний			
Люкс одно- кімнатний з терасою			
Люкс дво- кімнатний			
Люкс дво- кімнатний з терасою			
Люкс Преміум №1			

Категорія номеру	Інтер'єр номеру		
Люкс Преміум №5			
Люкс Преміум №6			
Люкс Преміум №7			
Люкс Преміум №300			

Інтер'єри номерів у «Мармуровому палаці» виконані в елегантному класичному стилі з використанням мармуру, природних матеріалів та м'якого освітлення, що створює атмосферу розкоші і спокою. Це підходить для гостей, які шукають відпочинок з комфортом у поєднанні з природною елегантністю.

Декор номерів у «Мармуровому палаці» підібраний із увагою до деталей: використання витончених картин, декоративних подушок, квітів, що додають інтер'єру тепла та затишку. Акцент на розкішних елементах дозволяє створити атмосферу елегантності та класу.

Таблиця 2.8

Вартість розміщення в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій
«Мармуровий палац» на 01.10.2024 р.

Категорія номеру	Кількість номерів	Кількість місць	Вартість за 1 день з 1 людини з 01.10.2024
Одномісний VIP	3	1	3200
КЛАСИК одномісний	14	1	2500
СТАНДАРТ одномісний	20	1	2200
СТАНДАРТ двомісний	28	1	2660
		2	3200
СТАНДАРТ тримісний	1	1	3720
		3	4800
КЛАСИК двомісний	21	1	2960
		2	3500
ЛЮКС двомісний	10	1	3560
		2	4100
ЛЮКС однокімнатний з терасою	2	1	3660
		2	4200
ЛЮКС двокімнатний	2	1	3760
		2	4300
ЛЮКС двокімнатний з терасою	1	1	3860
		2	4400
ЛЮКС «Преміум»	4	1	6060
		2	6600

Таким чином, гостям санаторію «Мармуровий палац» можуть бути запропоновані майже 100 номерів різних категорій [28]. Аналіз їх технічного оснащення свідчить про широкий асортимент та можливості для широкого кола споживачів.

2.3.2. Організація харчування в санаторії «Мармуровий палац»

Організація харчування в санаторії «Мармуровий палац» забезпечується окремими закладами ресторанного господарства [28]. Так, для мешканців санаторію «Мармуровий палац» пропонується організація повного пансіону – триразове харчування за стандартним розкладом (сніданок, обід, вечеря) в їдальні на 100 посадкових місць [28], яка знаходиться на території санаторію – на першому поверсі будівлі (рис. 2.8). В раціоні представлені різноманітні страви здорового харчування з використанням локальних продуктів, в тому числі овочів, фруктів, м'ясної та рибної сировини. Асортимент страв в їдальні формується з урахуванням рекомендацій лікарів.

а

б

Рис. 2.8 – Інтер'єр їдальні санаторію «Мармуровий палац»:
а – ліве крило їдальні, б – праве крило їдальні

Гості санаторію «Мармуровий палац» можуть відвідати бар [28], що може запропонувати гарячі та холодні напої, свіжевичавлений сік тощо (рис. 2.9)

Рис. 2.9 – Інтер'єр бару санаторію «Мармуровий палац»

На території санаторію «Мармуровий палац» за адресою – вулиця Паркова, 2, м. Моршин розташований ресторан «Мисливський». Графік роботи ресторану «Мисливський» – з 12.00 по 23.00 (рис. 2.10).

Ресторан санаторію «Мармуровий палац» виконаний у класичному стилі з елементами «мисливського» декору [28]. У дизайні присутні природні матеріали, дерев'яні елементи, витончені аксесуари, що створюють атмосферу затишку та елегантності.

Заклад «Мисливський» характеризується спокійною та розслаблюючою атмосферою, що підходить для тих, хто бажає насолодитися їжею в комфортному оточенні [28]. Ресторан розташований в просторому залі з м'яким освітленням, що сприяє комфортному проведенню часу.

Ресторан «Мисливський» розташований безпосередньо на території санаторію «Мармуровий палац», що дозволяє гостям зручно отримувати доступ до харчування без необхідності виходити з території курорту [28].

а

б

Рис. 2.10 – Екстер'єр ресторану «Мисливський»
санаторію «Мармуровий палац»:
а – в світлий час доби, б – в темний час доби

Просторі зали ресторану здатні вмістити велику кількість гостей. Ресторан також має окремі зони для організації приватних заходів або корпоративних обідів (рис. 2.11).

Рис. 2.11 – Інтер'єр торговельного залу ресторану «Мисливський» санаторію «Мармуровий палац»

Згідно визначеної концепції, ресторан «Мисливський» пропонує гостям страви української кухні (рис. 2.9). Організація виробничої програми ресторану «Мисливський» ґрунтується на активному залученні напівфабрикатів.

Меню складається з легких страв, які враховують потреби гостей, що проходять лікування або прагнуть здорового харчування [28]. Серед страв: традиційні супи, м'ясні та рибні страви, овочеві гарніри, салати, десерти та випічка. Важливе місце займають страви з низьким вмістом жирів, а також страви для людей з дієтичними потребами.

Ресторан «Мисливський» також пропонує дієтичні меню для гостей з особливими потребами в харчуванні, враховуючи показання лікарів для лікування певних захворювань.

У ресторані «Мисливський» особливу увагу приділяють якості продуктів, які використовуються в приготуванні страв, зокрема органічним та натуральним інгредієнтам.

Таблиця 2.9

Перелік страв ресторану «Мисливський», що користуються найбільшим попитом серед споживачів (згідно статистики проданих порцій страв за вересень 2024 р.)

Порядковий номер	Назва страви	Група страв	Оформлення страви
1	2	3	4
1.	Перепілка царська	основні страви	
2.	Паста «Карбонара»	основні страви	
3.	Бограч	основні страви	
4.	Карпаччо з буряка	закуска	

Продовження табл. 2.9

1	2	3	4
5.	Деруни	основні страви	
6.	Ребра BBQ	основні страви	
7.	Сирна тарілка	закуска	
8.	Різносоли	закуска	
9.	Вареники вишнею	з борошняні вироби	

Продовження табл. 2.9

1	2	3	4
10.	Вареники з картоплею грибами	з борошняні і вироби	
11.	Печеня з дикого кабана	основні страви	
12.	Шашлик свинини	основні страви	
13.	Бануш	основні страви	
14.	Картопля печена із салом	основні страви	

1	2	3	4
15.	Короп смажений у фритюрі	основні страви	

Таким чином, серед вподобань гостей найбільшу кількість реалізованих страв мають різноманітні основні страви та борошняні вироби.

В ресторані «Мисливський» працює кваліфікований персонал, який надає високоякісне обслуговування, орієнтуючись на потреби гостей. Офіціанти привітні, допомагають з вибором страв та напоїв. Для підвищення якості обслуговування ресторан «Мисливський» має професійних сомельє, які можуть допомогти вибрати вино, що найкраще поєднується з основними стравами. Приклад сервірування столу на 2 персони наведений на рис. 2.12.

Рис. 2.12 – Приклад сервірування столу на 2 персони в торговельному залі ресторану «Мисливський» санаторію «Мармуровий палац»

За результатом наведеної інформації можна зробити висновок про те, що система організації харчування санаторію «Мармуровий палац» забезпечує попит та надає широкий асортимент страв.

2.3.3. Аналіз лікавально-оздоровчих послуг в закладі

У санаторії «Мармуровий палац» у Моршині проводять лікування за різними напрямками, зокрема: виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки; порушень обміну речовин; холециститу та панкреатиту; гастродуоденіту; дискінезії кишечника і жовчовивідних шляхів; захворювань після операцій на шлунку тощо [22, 27].

Для відпочивальників в санаторії «Мармуровий палац» згідно обраної категорію номеру може бути запропонована оздоровчо-лікувальна програма за умови придбання пакету на 16 діб, зокрема, пакети «Базовий» та «Оптимальний». Зміст пакету наведено в таблиці 2.10.

Таблиця 2.10

Склад лікувально-оздоровчих пакетів «Базовий» та «Оптимальний» Для відпочивальників в санаторії «Мармуровий палац»

Перелік лікавально-оздоровчих процедур	Пакет «Базовий»	Пакет «Оптимальний»
1	2	3
Аналіз крові загальний (трійка)	1	1
Аналіз крові на цукор	1	1
Аналіз сечі загальний	1	1
Аналіз калу на приховану кров		1
Електрокардіограма	1	1
Мазок гінекологічний	1	1
Мінеральна вода	3 рази в день	3 рази в день
Ванна мінерально-хвойна	1 на 4 дні	1 на 4 дні
Душ Шарко	1 на 2 дні	1 на 2 дні
Озокерит (дві пластини)		1 на 4 дні
Мікроклізма з відваром трав	1 на 2 дні	1 на 2 дні
Мікроклізма з мазю Вишневського		1 на 2 дні

Продовження табл. 2.10

1	2	3
Електропроцедура		1 на 2 дні
Тюбаж	1-3 на курс	1-3 на курс
Кишкове зрошення або гідрокolonотерапія з очисною клізмою	1-3 на курс	1-3 на курс
Фіточай		кожного робочого дня
Киснева пінка		кожного робочого дня

В інфраструктурі санаторію «Мармуровий палац» представлено широке різноманіття лікувальних кабінетів [24, 28], зокрема, маніпуляційний, ультразвукової та функціональної діагностики, дуоденального зондування, урологічний, проктологічний, гінекологічний, озонотерапії, голкорексфлексотерапії, фізіотерапевтичний, лікувально-фізкультурний кабінет тощо. Формування оздоровчо-лікувальної програми проводиться лікарями-практиками (рис. 2.13).

Рис. 2.13 – Кабінет гідрокolonотерапії санаторію «Мармуровий палац»

Особливу увагу привертає робота бальнеологічного відділення санаторію «Мармуровий палац» (рис. 2.14).

Рис. 2.14 – Актуальний перелік бальнеологічних процедур санаторію «Мармуровий палац»

Аналіз наведеного переліку процедур санаторію «Мармуровий палац» свідчить про недосконалий підхід в організації роботи, що потребує подальшого перегляду з метою розширення переліку процедур та оновлення діючих [15].

У санаторії «Мармуровий палац» у Моршині є власний бювет мінеральних вод (рис. 2.15), де використовується ропа джерел №1 і №6. Також тут пропонують кисневі пінки з додаванням вітамінів і трав'яних екстрактів. Видобута з джерела вода підходить як для дитячого харчування, так і для оздоровлення організму [24]. Вона сприяє підтриманню водно-лужного балансу, очищенню від шлаків, нормалізації рівня цукру в крові та обміну речовин. Її прийом рекомендований Міністерством охорони здоров'я України.

Рис. 2.15 – Власний бювет мінеральних вод санаторію «Мармуровий палац»

Спортивно-оздоровчий сектор представлений спортивними майданчиками на відкритому просторі та басейном 5х2 м (рис. 2.16), а також тренажерним кутком в приміщенні санаторію (рис. 2.17).

Рис. 2.16 – Спортивний майданчик та басейн на території санаторію «Мармуровий палац» санаторію

Рис. 2.17 – Тренажерний куток в приміщенні санаторію «Мармуровий палац»

Таким чином, можна констатувати, що у складі санаторію «Мармуровий палац» відсутній критий басейн. Також вбачається необхідним удосконалення в роботі тренажерної зали внаслідок відсутності окремих повноцінних душових для відвідувачів

Запропонованим варіантом рішення може стати організація окремого SPA-корпусу відкритого типу, що може залучити додаткових гостей.

2.4 SWOT-аналіз готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»

Для формування пропозицій щодо удосконалення роботи діяльності готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» проведено SWOT-аналіз, результати якого відображені на рис. 2.18.

Рис. 2.18 – SWOT аналіз готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»

Таким чином, готельно-оздоровчий комплекс «Мармуровий палац» має значний потенціал для розвитку завдяки унікальним природним ресурсам, репутації та розташуванню. Однак для зміцнення позицій на ринку потрібні стратегічні інвестиції в інфраструктуру, інновації та маркетинг. Акцент на міжнародну аудиторію та розвиток сучасних велнес-послуг допоможе подолати виклики та забезпечити стабільне зростання.

РОЗДІЛ 3 ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ГОТЕЛЬНО-ОЗДОРОВЧОГО КОМПЛЕКСУ «САНАТОРІЙ «МАРМУРОВИЙ ПАЛАЦ»

3.1 Розширення переліку SPA та Wellness послуг в готельно-оздоровчому комплексі

Для аналізу розширення асортименту SPA та Wellness послуг в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац» було сформовано пул процедур, що пов'язаний з використанням води, електроімпульсної дії, масажу, харчових продуктів, нетрадиційного лікування, анімалотерапії тощо.

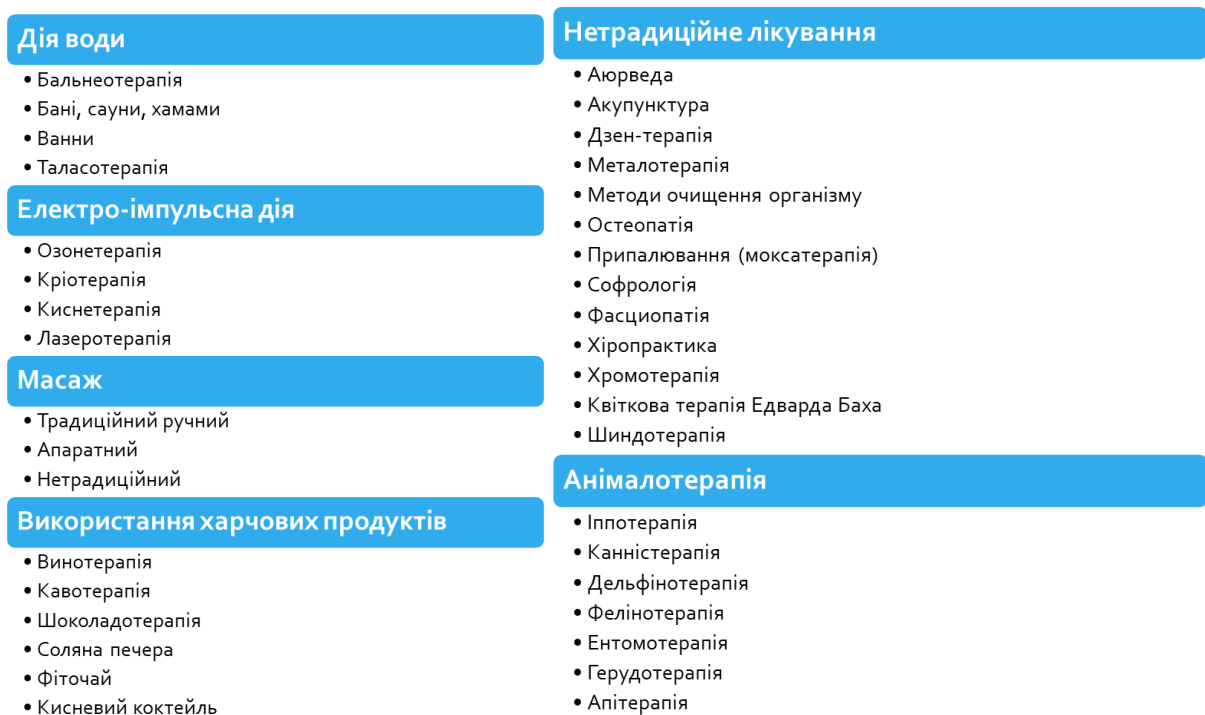

Рис. 3.1 Розширений перелік процедур SPA та Wellness послуг в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац», який пропонується до впровадження

З урахуванням особливостей проведення відповідних процедур, пропонується впровадження комплексного підходу для організації SPA та

Wellness послуг в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац» [28].

Пропонується активізувати роботи в наступних напрямках впровадження інноваційних SPA-процедур, програми оздоровлення, Wellness-активності, ексклюзивних послуг, використання додаткових технологічних рішень, залучення дитячих Wellness-програми, актуалізація сезонних та тематичних програм.

Зокрема, серед різноманіття інноваційних SPA-процедур до впровадження в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац» пропонується використання термальних ван з мінералами (використання спеціалізованих добавок із сольових джерел або ефірних олій сприяє релаксації та лікуванню), флотаріум (сенс процедури полягає в тому, що кабінки з водою, збагаченою солями, імітують ефект Мертвого моря, і використовуються для зняття стресу та відновлення нервової системи), кріотерапія (за рахунок короткочасного впливу низьких температур підвищується імунітет та покращується кровообіг), хамам із спеціальними програмами (додавання ароматерапії та пілінгів тощо).

Для формування комплексного пакету процедур, які можуть бути запропоновані споживачу, необхідно сформувати спеціалізовані програми оздоровлення, наприклад, детокс-програми для очищення організму з використанням спеціалізованого харчування, масажів і процедур для шкіри; антистрес програми для зниження рівня стресу, що включають йогу, медитацію та масажі із заспокійливими оліями, омолоджуючі SPA-програми з використанням різноманітних апаратних методик (RF-ліфтинг, ультразвуковий пілінг) і натуральних масок.

Використання різноманітних Wellness-активностей в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац» дозволить збільшити коло споживачів. Серед них можуть бути індивідуальні фітнес-програми, які проходять з залученням професійних тренерів для розробки персональних занять, пілатес та йога, які проводяться у спеціально

облаштованих залах або на відкритому повітрі; аквааеробіка за рахунок використання басейну для фізичних вправ, що сприятиме покращенню загального тонусу організму, терапія у соляних кімнатах, що може бути використана для відновлення дихальної системи та релаксації.

Для формування унікальності продукту можуть бути запропоновані ексклюзивні послуги, серед яких чайні церемонії та релаксаційні ритуали, аюрведичні SPA-процедури чи використання фітобочки із трав'яним паром для покращення тонусу шкіри та роботи дихальної системи.

Сучасний розвиток техніки дозволяє запропонувати додаткові технологічні рішення. Так, звичайні медитацію можуть змінитися за рахунок використання VR-технологій для глибокого занурення у релаксаційні програми, а застосування спеціальних ламп і музики сприятиме гармонізації психоемоційного стану.

З урахуванням того, що відпочинок у курортному центрі найчастіше проводять родини з дітьми, в нагоді можуть стати різноманітні дитячі Wellness-програми, наприклад, легкі SPA-процедури для дітей: масажі, аромотерапія, пінні ванни, а також анімаційні заняття на тематику здоров'я: Інтерактивні програми, спрямовані на розвиток у дітей розуміння важливості здорового способу життя. А яка дитини відмовитися від смачного та корисного кисневого коктейлю, який їй запропонують у барі?

Цікавими для гостей готельно-оздоровчому комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» можуть стати сезонні та тематичні програми, наприклад, відновлення організму після зими чи літнього періоду або організація програм, присвячених культурним або оздоровчим подіям.

Впровадження нових послуг сприятиме збільшенню прибутковості, підвищенню конкурентоспроможності, розширять цільову аудиторію та сприятимуть покращенню іміджу готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац».

Реалізація цих пропозицій забезпечить розвиток комплексу та сприятиме зміцненню його позицій на ринку лікувально-оздоровчих послуг, проте

вимагає удосконалення інфраструктури за рахунок введення в експлуатацію окремого SPA-комплексу.

3.2 Організаційно-проектні рішення SPA в готельно-оздоровчому комплексі

Для реалізації розширення асортименту SPA та Wellness послуг в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац» запропоновано будівництво SPA-комплексу.

Проектована будівля SPA-комплексу готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» складається з адміністративно-побутових приміщень та приміщення басейну. У даній будівлі планується розмістити згідно вимог ДБН відпочинкові приміщення та зал з басейном. Площа забудови орієнтовно може складати до 1200 м² (рис. 3.2)

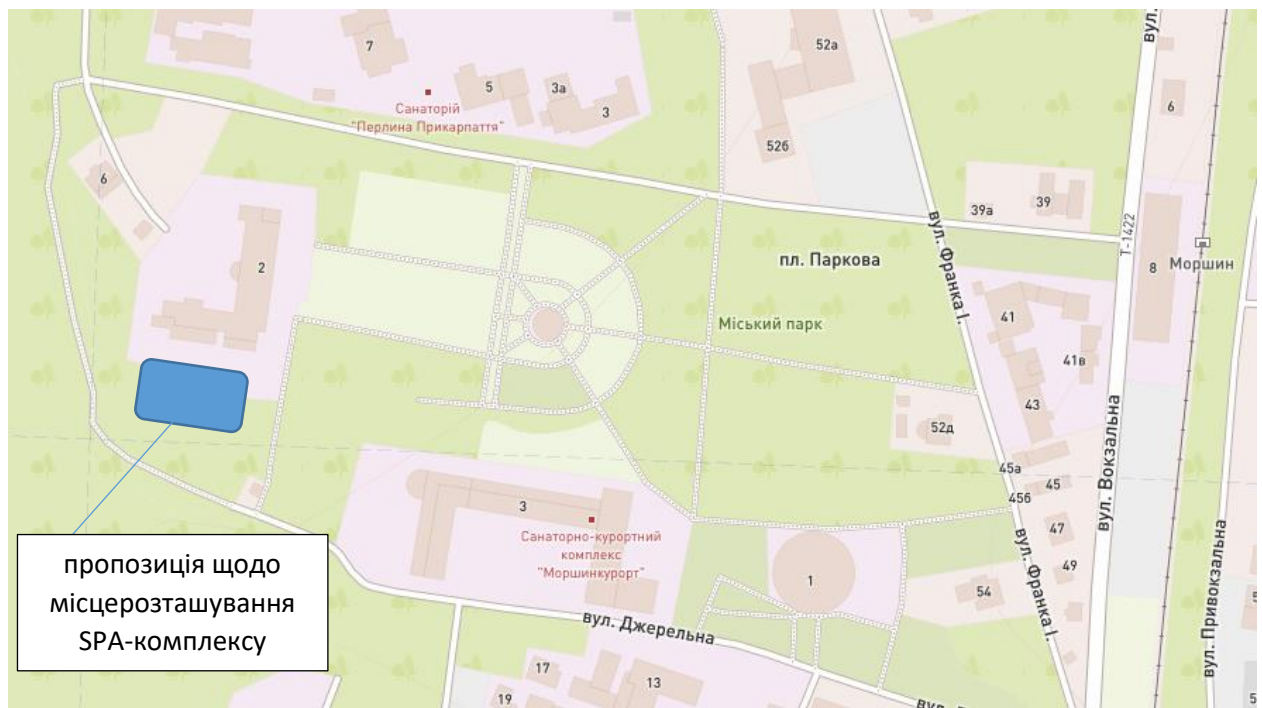

Рис. 3.2 – Пропозиція щодо розташування нової будівлі SPA-комплексу готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац»

Таким чином, пропонується організувати роботу нового SPA-комплексу в одноповерховій будівлі. Екстер'єр та схему закладу розроблено з використанням програмного комплексу ArchiCAD (рис. 3.3-3.8)

Рис. 3.3 – Зовнішній вигляд північно-східної сторони фасаду будівлі SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац»

Рис. 3.4 – Зовнішній вигляд східної сторони фасаду будівлі SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац»

Рис. 3.5 – Зовнішній вигляд південної сторони фасаду будівлі SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац»

Рис. 3.6 – Зовнішній вигляд південно-східної сторони фасаду будівлі SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац»

Рис. 3.7 – Зовнішній фасад будівлі SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац» в ізометрії

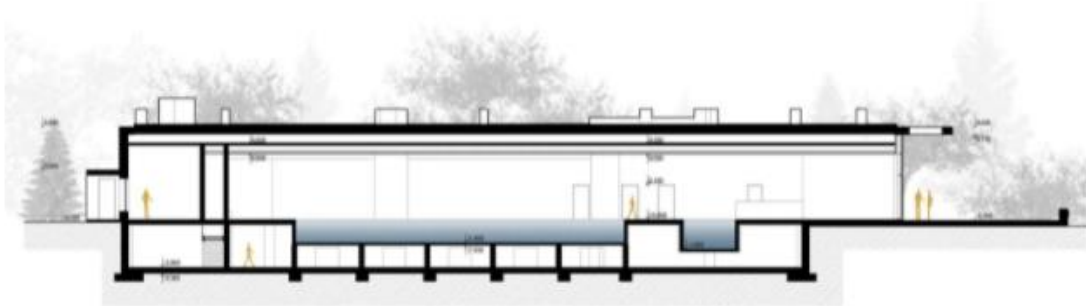

Рис. 3.8 – Переріз будівлі SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац»

Таким чином, можна відзначити, що фасад будівлі SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац» буде комбінованим. Північна, східна та південна частини будівлі матимуть скляний фасад.

Технічний поверх будівлі SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац» буде призначений для забезпечення технічних процесів забезпечення водопідготовки для проведення різноманітних процедур та організації роботи басейну.

Навколишня територія SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац» буде оздоблена та забезпечуватиме злиття з навколишнім зеленим простором.

Внутрішній простір SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац» буде сформовано з урахуванням сучасних світових практик. Згідно рис. 3.9 можна запропонувати наступну експлікацію приміщень:

1. вестибюль;
2. тренажерна зала;
3. лаунж-зона;
4. роздягальня жіноча;
5. роздягальня чоловіча;
6. санвузол та душова жіноча;
7. санвузол і душова чоловіча;
8. зона басейну;
9. технічні приміщення бару;
10. технічні приміщення спортивної зали;
11. парна зона;
12. сауна;
13. хамам;
14. санвузол лаунж-зони;
15. санвузол сауни;
16. зона бювету;
17. санвузол при бюветі;
18. процедурний кабінет;
19. процедурний кабінет;
20. процедурний кабінет;
21. аюрведичний кабінет;

22. дитячий басейн;
23. зона відпочинку персоналу;
24. технічне приміщення персоналу;
25. тамбур вхідної групи персоналу;
26. роздягальня персоналу (чоловіча);
27. роздягальня персоналу (жіноча);
28. душова персоналу (чоловіча);
29. санвузол персоналу (чоловіча);
30. санвузол персоналу (жіноча)
31. душова персоналу (жіноча);
32. технічне приміщення;
33. сходи.

Запропонована організація окремих приміщень дозволить розширити перелік послуг. Гостям можна запропонувати широкий асортимент СПА-послуг (водна зона, термічна зона, мануальна зона, спортивна зона) та покращити якість послуг (зона бару, лаунж-зона).

3.3 Розробка методології оцінки ефективності запропонованих рішень

Оцінка ефективності інвестицій у SPA-комплекс санаторію «Мармуровий палац» потребує комплексного підходу, який має за необхідність враховувати фінансові, ринкові, операційні та соціальні аспекти. Для проведення оцінки ефективності інвестиційного проєкту була запропонована методика, основні положення якої наведені в таблиці 3.1:

Рис 3.9 – Організація окремих зон SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац»

Таблиця 3.1

Методологічні аспекти проведення оцінки інвестицій у SPA-комплекс санаторію «Мармуровий палац»

№ етапу	Етап проведення оцінки	Фактор впливу на оцінку інвестицій	Складові процесу оцінки
1	2	3	4
1.	Попередній аналіз	Аналіз ринку	<p>Дослідження попиту на SPA-послуги в регіоні (сегментація клієнтів: місцеві жителі, туристи, бізнес-сегмент).</p> <p>Аналіз конкурентів: кількість, асортимент послуг, цінова політика, унікальні переваги.</p> <p>Визначення трендів: популярність wellness-туризму, екологічні тренди, запити на елітні послуги.</p>
		Аналіз локації	<p>Доступність для клієнтів (транспортна логістика, туристичні маршрути).</p> <p>Інфраструктурні переваги (парковка, близькість до готелів, ресторанів).</p> <p>Врахування природних ресурсів (наявність термальних вод, мальовничих ландшафтів)</p>
2.	Фінансовий аналіз	Оцінка вартості інвестицій	Вартість будівництва або реконструкції об'єкта.

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
			<p>Закупівля обладнання.</p> <p>Витрати на маркетинг і запуск.</p> <p>Операційні витрати (зарплати, комунальні послуги, матеріали для процедур).</p>
		Прогнозування доходів	<p>Розрахунок середнього чеку за послуги.</p> <p>Прогноз потоку клієнтів (сезонність, повторюваність).</p> <p>Додаткові джерела доходу (продаж косметики, абонементи, оренда приміщень для подій).</p>
		Ключові фінансові показники	<p>NPV (Net Present Value): чиста приведена вартість. Якщо $NPV > 0$, інвестиція вважається вигідною.</p> <p>IRR (Internal Rate of Return): внутрішня норма рентабельності.</p> <p>Payback Period (PP): термін окупності.</p> <p>ROI (Return on Investment): загальна рентабельність інвестицій.</p> <p>Спеціалізовані показники: середній дохід на гостя, завантаження загальне закладу та за окремими видами процедур,</p>

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
			дохід за доступну годину лікування.
3.	Операційний аналіз	Розробка бізнес-плану	<p>Опис послуг (масажі, косметологія, термальні процедури, фітнес, wellness-програми).</p> <p>Персонал (необхідна кваліфікація, кількість співробітників, структура витрат на оплату праці).</p> <p>Планування завантаженості: пікові години, дні, сезони.</p>
		Стратегія управління	<p>Впровадження CRM-системи для управління клієнтською базою.</p> <p>Контроль якості послуг і відгуків клієнтів.</p>
4.	Соціально-економічний аналіз	Вплив на місцеву економіку	Оцінка створення робочих місць, збільшення туристичного потоку
		Екологічність проекту	Оцінка енергоефективності, використання природних матеріалів, рекуперація енергії тощо
5.	Ризики і їхня мінімізація	Ідентифікація ризиків	<p>Ринкові: падіння попиту, висока конкуренція.</p> <p>Фінансові: перевищення бюджету, затримки у будівництві.</p>

Продовження табл. 3.1

1	2	3	4
			Юридичні: складнощі з дозволами або нормативами.
		План управління ризиками	Резервування бюджету (10-15% від загальної вартості). Підготовка альтернативних сценаріїв (наприклад, зміна формату послуг).

На завершальному етапі дослідження ефективності запропонованих рішень можна рекомендувати проведення оцінки екологічного та іміджевого впливу. Сучасним маркером сталого виробництва є створення «зеленої» зони, використання екологічних матеріалів і технологій. Для розширення цільової групи споживачів необхідно удосконалити позиціонування SPA-комплексу санаторію «Мармуровий палац» як бренду з унікальними цінностями (наприклад, з використанням тріади «здоров'я-природа-відновлення»).

Методика оцінки ефективності інвестицій у SPA-комплекс санаторію «Мармуровий палац» поєднує фінансові, ринкові й операційні аспекти, дозволяючи всебічно оцінити перспективи проекту. Використання аналітичних інструментів, таких як NPV, IRR, ROI, в поєднанні з якісним аналізом ринку, допоможе прийняти обґрунтоване рішення.

ВИСНОВКИ

Ринок лікувально-оздоровчих послуг є одним із найперспективніших у сфері індустрії гостинності.

Під час проведення дослідження визначені основні сегменти світового ринку лікувально-оздоровчих послуг, основні світові ринки лікувально-оздоровчих послуг, світові лідери серед лікувально-оздоровчих закладів.

Визначено, що лікувально-оздоровчі заклади України демонструють значний потенціал для зростання. Завдяки природним ресурсам, географічному розташуванню та доступним цінам, вони стають привабливими як для внутрішніх, так і для іноземних туристів. Подальший розвиток галузі залежить від модернізації інфраструктури, покращення сервісу та інтеграції у світовий туристичний ринок.

Підтверджено високий туристичний потенціал Львівської області, зокрема її багатофункціональність як культурного, медичного та екологічного туристичного центру. Кількість туристів у Львівській області демонструє тенденцію до зростання після спаду у 2020 році через пандемію COVID-19. У 2023 році кількість туристів наближається до докарантинного рівня – майже 2500 тис осіб завітало до визначних місць і об'єктів регіону. Аналіз туристичних потоків свідчить, що найбільший потік туристів припадає на місто Львів (60%), Трускавець і Моршин є популярними завдяки медичному та оздоровчому туризму, а Славсько та Карпати приваблюють любителів зимового і екологічного відпочинку. Доходи від туризму істотно підтримують місцеві бюджети, зокрема через податкові надходження та розвиток пов'язаних галузей, таких як організація харчування та робота транспорту.

Проведено оцінку діяльності лікувально-оздоровчих закладів Львівської області з урахуванням типізації закладів розміщення, зокрема досліджувалися санаторії, медичні центри, СПА-комплекси, різноманітні курорти (наприклад, Трускавець, Моршин, Східниця тощо) та специфіка послуг, які вони пропонують – лікування гастроентерологічних, серцево-судинних,

неврологічних та інших захворювань; реабілітаційні програми; Wellness-послуги (масажі, СПА, детокс); бальнеологічні процедури. Відзначено туристичну привабливість Моршина як курортного регіону у порівнянні з Трускавцем.

Об'єктом дослідження було обрано готельно-оздоровчий комплекс «Санаторій «Мармуровий палац», який є одним із найпопулярніших санаторіїв у західній Україні. комплекс «Санаторій «Мармуровий палац» пропонує широкий асортимент основних та додаткових послуг. Серед основних – організація розміщення та харчування, серед додаткових – лікувально-оздоровчі послуги, спортивно-розважальні та багато інших. Має достатньо розвинену інфраструктуру на території.

Готельно-оздоровчий комплекс «Санаторій «Мармуровий палац» розташований в чотириповерховій будівлі та може прийняти одночасно до 180 осіб. Згідно з переліком технічного оснащення для комфортного розміщення гостей в санаторії «Мармуровий палац» пропонують номери різних категорій: Стандарт, Класік, Люкс, Люкс з терасою та Люкс Преміум. Усі номери в санаторії «Мармуровий палац» оснащені необхідними зручностями, а більшість апартаментів мають у своєму складі приміщень балкон.

Організація харчування в санаторії «Мармуровий палац» забезпечується окремими закладами ресторанного господарства. Так, для мешканців санаторію «Мармуровий палац» пропонується організація повного пансіону – триразове харчування в їдальні. Також гості санаторію «Мармуровий палац» можуть відвідати бар, що може запропонувати гарячі та холодні напої, свіжевичавлений сік тощо. Також на території санаторію розташований ресторан «Мисливський». За результатом дослідження можна зробити висновок про те, що система організації харчування санаторію «Мармуровий палац» забезпечує попит та надає широкий асортимент страв.

У санаторії «Мармуровий палац» у Моршині проводять лікування за різними напрямками, зокрема: виразкової хвороби шлунку та дванадцятипалої кишки; порушень обміну речовин; холециститу та панкреатиту;

гастродуоденіту; дискінезії кишечника і жовчовивідних шляхів; захворювань після операцій на шлунку тощо. Аналіз наведеного переліку процедур санаторію «Мармуровий палац» свідчить про недосконалий підхід в організації роботи, що потребує подальшого перегляду з метою розширення переліку процедур та оновлення діючих.

Для формування пропозицій щодо удосконалення роботи діяльності готельно-оздоровчого комплексу «Санаторій «Мармуровий палац» проведено SWOT-аналіз. Визначено, що готельно-оздоровчий комплекс «Мармуровий палац» має значний потенціал для розвитку завдяки унікальним природним ресурсам, репутації та розташуванню. Однак для зміцнення позицій на ринку потрібні стратегічні інвестиції в інфраструктуру, інновації та маркетинг.

Пропонується активізувати роботи в наступних напрямках – впровадження інноваційних SPA-процедур, програми оздоровлення, Wellness-активності, ексклюзивних послуг, використання додаткових технологічних рішень, залучення дитячих Wellness-програми, актуалізація сезонних та тематичних програм.

Для реалізації розширення асортименту SPA та Wellness послуг в готельно-оздоровчому комплексі «Санаторій «Мармуровий палац» запропоновано будівництво SPA-комплексу. Запропонована організація окремих приміщень дозволить розширити перелік послуг. Гостям можна запропонувати широкий асортимент СПА-послуг (водна зона, термічна зона, мануальна зона, спортивна зона) та покращити якість послуг (зона бару, лаунж-зона).

Запропонована методика оцінки ефективності інвестицій у SPA-комплекс санаторію «Мармуровий палац» поєднує фінансові, ринкові й операційні аспекти, дозволяючи всебічно оцінити перспективи проекту. Використання аналітичних інструментів, таких як NPV, IRR, ROI, в поєднанні з якісним аналізом ринку, допоможе прийняти обґрунтоване рішення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрійчук Л. І. Курорти Західної України як складова оздоровчого туризму. Збірник матеріалів конференції «Сучасні тенденції розвитку рекреаційних послуг», Ужгород, 2019. С. 112-118.
2. Антонюк М. Т. Курорти Львівщини як об'єкт інвестицій. Матеріали конференції «Рекреація та туризм в економіці регіонів», Львів, 2022. С. 55-63.
3. Асоціація санаторно-курортних закладів України. «Стан санаторно-курортної сфери в Україні у 2023 році». Київ: Асоціація СКЗУ, 2023. 152 с.
4. Баєв В. В. Економічні передумови розвитку медичного туризму в Україні. Наукові праці МАУП. Київ : ДП «Видавничий дім «Персонал», 2014. № 43 (4). С. 163-167.
5. Бойко, Л. М. Моршин: туристична перлина України. Львів: Піраміда, 2016. 180 с.
6. Василенко І. Г. Рекреаційні зони України: відпочинок і лікування. Одеса: Чорномор'я, 2018. 320 с.
7. Величко О. С. Курорт Моршин: перспективи розвитку. Збірник матеріалів конференції «Санаторно-курортний бізнес», Київ, 2021. С. 89-95.
8. Вороніна Г. В. Розвиток оздоровчого туризму в Карпатському регіоні. Матеріали міжнародної конференції «Туризм і здоров'я», Ужгород, 2021. С. 75-82.
9. Гаврилюк С. В. Курорти Карпатського регіону: розвиток та управління. Чернівці: Рута, 2022. 295 с.
10. Головка В. П. Санаторно-курортне лікування в Україні. Львів: Світ, 2020. 278 с.
11. Державна служба статистики України. Рекреаційний потенціал України. Статистичний щорічник. Київ: Держстат, 2022. 312 с.

12. Державне агентство розвитку туризму України. «Аналітичний звіт про санаторно-курортний туризм в Україні». Київ: ДАРТ, 2023. 198 с.
13. Дубовий А. І. Роль санаторно-курортного комплексу в розвитку внутрішнього туризму. Економіка туризму в Україні, 2020, №4. С. 45-55.
14. Іванчук М. П., Кушнір Л. О. Перспективи розвитку санаторно-курортних закладів у Західній Україні. Науковий вісник Львівського національного університету. Серія: Туризм, 2019, №15. С. 35-45.
15. Карпюк Р. В. Аналіз санаторно-курортного потенціалу Львівської області. Науковий вісник Національного університету водного господарства, 2020, №12. С. 49-57.
16. Коваленко Т. Г. Розвиток лікувально-оздоровчого туризму в Україні на прикладі курортів Львівщини. Матеріали міжнародної конференції «Туризм і рекреація: виклики та перспективи», Львів, 2020. С. 89-95.
17. Коваль А. О. Оцінка туристичної привабливості курорту Моршин. Географічний журнал України, 2021, №3. С. 20-28.
18. Кращі курорти Західної України. Туризм без кордонів, [Електронний ресурс]. URL: <https://www.tourism-lviv.com>
19. Кривонос О. М. Моршин: природний феномен та рекреаційний потенціал. Івано-Франківськ: Лілея, 2017. 200 с.
20. Курорт Моршин: історія, сучасність і перспективи. Офіційний сайт курорту Моршин, [електронний ресурс]. URL: <https://www.morshyn.ua>
21. Левицький І. Й. Курорти України: історія та сучасність. Київ: Наукова думка, 2018. 345 с.
22. Лікувальні властивості мінеральних вод Моршина. Журнал Здоров'я, [Електронний ресурс]. URL: <https://www.health-ua.com/morshyn>
23. Львівська обласна адміністрація. «Підсумки роботи санаторно-курортного комплексу Львівської області за 2022 рік». Львів, 2023. 75 с.
24. Матвієнко Л. П. Роль мінеральних вод у санаторно-курортному лікуванні України. Журнал природознавства, 2018, №4. С. 36-44.

25. Моршин: інновації в санаторно-курортному обслуговуванні. Рекреація і туризм в Україні [Електронний ресурс]. URL: <https://www.recreation-morshyn.com>
26. Остапчук В. С. Історія та сучасність санаторіїв Західної України. Вісник історичних наук, 2020, №1. С. 101-110.
27. Петренко О. С. Мінеральні води Моршина: фізико-хімічні властивості та терапевтична цінність. Журнал природних ресурсів України, 2021, №8. С. 22-30.
28. Плахотна С. О. Санаторій «Мармуровий палац»: унікальні лікувальні можливості. Туризм і рекреація [Електронний ресурс]. URL: <https://www.tourism-ukraine.com/sanatorium-morshyn>
29. Соколова Ю. В. Екологічні аспекти функціонування курортів Карпат. Екологія та здоров'я, 2019, №2. С. 15-24.
30. Сухомлин М. І. Сучасний санаторно-курортний бізнес: особливості організації. Харків: Вища школа, 2021. 310 с.
31. Сучасні тенденції розвитку курортів України. Офіційний портал про туризм, [Електронний ресурс]. URL: <https://www.tourism.ua>
32. Ткаченко Т. І. Туристичний потенціал України. Київ: Альтерпрес, 2019. 250 с.
33. Управління туризму та курортів Львівської ОДА. Стан розвитку санаторно-курортного комплексу Львівщини у 2023 році. Львів, 2023. 98 с.